

Het beroepsgeheim en het proefproject 'Protocol van Moed'

Ontbijtdebat COJ 26 maart 2015
Wimmertingen

Prof.dr. Johan Put
Gewoon hoogleraar KU Leuven
Instituut voor Sociaal Recht & Leuven Instituut voor Criminologie

- Protocol van Moed
- Evaluatiestudie ‘Protocol van Moed’: empirische analyses
- Beroepsgeheim
- Evaluatiestudie ‘Protocol van Moed’: juridische analyse

Protocol van Moed

Proefproject 'Protocol van Moed'

- Studie door het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (www.steunpuntwvg.be)
- Op vraag van Vlaamse overheid & FOD Justitie
- Onderzoekers: Hanne Op de Beeck en Anne Tans
- Promotor: Johan Put
- Co-promotoren: Stefaan Pleysier en Koen Hermans

Protocol van Moed

- Proefproject ‘Protocol van Moed’
- Antwerpen, januari 2012 – juni 2013
- Krachtlijnen
 - Doel
 - “In het Protocol van Moed werden door een aantal partners binnen het gerechtelijk arrondissement Antwerpen afspraken gemaakt om de grenzen van het beroepsgeheim af te tasten, om samen de aanpak rond kindermishandeling te versterken”
 - Een veilige situatie creëren voor het kind en potentiële andere slachtoffers

Protocol van Moed

■ Krachtlijnen

– Mogelijkheden

- Acute situaties van kindermishandeling: melding (art. 458*bis* Sw en noodtoestand)
- Chronische/onzekere situaties van kindermishandeling: casusgebonden overleg
- Onzekere situaties van kindermishandeling: risico-inschatting, vragen aan hulpverlening

– Protocol van Moed als laatste middel

- Veiligheid van het kind als criterium en doel
- Verplicht overleg/consult VK

Protocol van Moed

■ Krachtlijnen

– Actoren

■ 7 sectoren IJH

- Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW)
- Voorzieningen Bijzondere Jeugdbijstand en Comité Bijzondere Jeugdzorg
- Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG)
- Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG)
- Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB)
- Kind & Gezin
- Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK)
- Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG)
- Preventieve zorg
- Voorzieningen erkend door Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)

■ Parket

■ Lokale politie

■ Sociale dienst jeugdrechtbank

■ Ziekenhuizen en huisartsen, zelfstandige therapeuten

Evaluatiestudie

Evaluatie Protocol van Moed

■ Evaluatiestudie

– Doel

- Beschrijvend: zicht krijgen op de werking van het Protocol in de praktijk, vb. hoe vaak wordt ervan gebruik gemaakt, hoe verloopt een overleg nu precies...
- Evaluatief: zicht krijgen op de meerwaarde en de beperkingen van het Protocol, mogelijke neveneffecten in kaart brengen, kwaliteit van samenwerking en besluitvorming evalueren, omgang met beroepsgeheim juridisch toetsen...

■ Evaluatiestudie

– Soort

- Procesevaluatie: de invoering van een programma wordt opgevolgd en waar nodig bijgestuurd.
- Multimethod design: triangulatie
- Vijf luiken: juridische analyse, analyse registratiebestand (kwantitatief), analyse websurvey (kwantitatief), observaties casusgebonden overleg met telefonische terugkoppeling (kwalitatief), focusgroepgesprekken

Analyse registratiebestand

- **Doel:**
 - Kadert voornamelijk in ‘beschrijvende’ onderzoeksvraag
 - ‘Context’ van Protocol schetsen
- **Werkwijze:**
 - Registratiebestand o.b.v. fax
 - Aanvullende informatie o.b.v. rijksregister/dossiers jeugdparket
 - Informatie over: profiel van gebruikers/profiel van kinderen en (vermoedelijke) daders/kenmerken van situaties/genomen beslissingen
 - Beschrijvende statistieken

Analyse registratiebestand

■ Resultaten

- 340 zaken, 541 kinderen (melding/overleg), 47 vermoedelijke daders (risico-inschatting)
 - Meerderheid melding (N=210)
 - Ook veel gebruik van overleg (N=93)
- Profiel kind
 - Gemiddeld 7-9 jaar oud
 - Uit multiprobleemgezinnen
 - Gekend bij justitie/hulpverlening
 - Slachtoffer van meerderjarige dader
 - Grote meerderheid intrafamiliaal geweld
 - Iets meer lichamelijke dan emotionele mishandeling/verwaarlozing

Analyse registratiebestand

■ Resultaten

– Profiel ‘gebruiker’

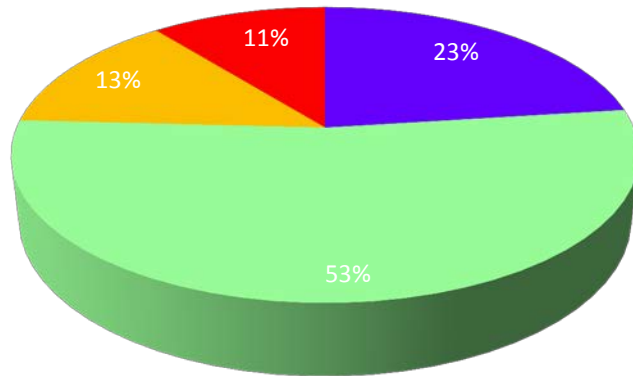
- VK en CLB
- Melding: ook ziekenhuizen en OCMW
- 90% overlegt eerst binnen hulpverlening

– Beslissing

- Meerderheid eindigt in justitie
- Geen uitspraak mogelijk over ‘net-widening effect’

- **Doel:**
 - kadert in evaluatieve onderzoeksvraag
 - brede bevraging: ook perspectief van ‘kritische gebruiker’ in kaart brengen
 - Gebruikers en ‘potentiële’ gebruikers
 - Politie, justitie, hulpverlening, zorgverleners

Websurvey

■ Zelf gebruikt

■ Niet gebruikt, maar ken het wel

■ Ken het niet goed, maar al van gehoord

■ Nog nooit van gehoord

- Positief over ‘basisprincipes’ van en samenwerking in het Protocol van Moed

Websurvey – samenwerken op overleg

Evaluatie casusgebonden overleg Protocol van Moed (n=52)	Helemaal akkoord (%)	Akkoord (%)	Niet akkoord (%)	Helemaal niet akkoord (%)	Geen mening (%)
Ik had vertrouwen in de goede intenties van de andere actoren rond de tafel	33	58	0	0	10
Ik had vertrouwen in de competenties van de actoren rond de tafel: elke actor had de juiste kennis en vaardigheden om de samenwerking tot een goed einde te brengen	36	39	4	2	10
Ik had het gevoel dat we allen dezelfde taal spraken op het overleg. Er waren weinig misverstanden gelinkt aan jargon of achtergrondkennis	44	39	6	0	12
Ik had het gevoel dat ik vrijuit kon spreken in de groep	48	39	2	2	10
De gevolgde procedure op het overleg was duidelijk voor mij	29	44	15	0	12
De rollen en verantwoordelijkheden van alle aanwezigen op het overleg waren duidelijk voor mij	39	37	14	0	12
Ik was het eens met wat uiteindelijk door de groep overeengekomen werd	35	48	4	2	12

Websurvey – samenwerken in Protocol van Moed algemeen

Kwaliteitsvol samenwerken in het Protocol van Moed (n=79)	Helemaal akkoord (%)	Akkoord (%)	Niet akkoord (%)	Helemaal niet akkoord (%)	Geen mening (%)
Ik heb het gevoel dat alle actoren in het Protocol van Moed elkaar gelijkwaardig behandelen.	17	57	18	1	8
Ik ben van mening dat de actoren binnen het Protocol van Moed voldoende respect hebben voor elkaar.	22	65	6	0	8
Ik vind dat de actoren in het Protocol van Moed voldoende openstaan voor samenwerking.	22	61	14	1	3
Dankzij het Protocol van Moed heb ik nieuwe partners leren kennen met wie ik kan samenwerken.	8	43	44	0	5

Websurvey – draagvlak

Bestaansreden Protocol van Moed (n=344)	Helemaal akkoord (%)	Akkoord (%)	Niet akkoord (%)	Helemaal niet akkoord (%)	Geen mening (%)
In de dagelijkse werking van mijn organisatie worden we met de hierboven beschreven problematiek geconfronteerd. (n=344)	33	53	9	2	4
De hierboven beschreven problematiek wordt door mijn organisatie als urgent ervaren. (n=344)	31	52	8	2	8
De hierboven beschreven problematiek wordt bij voorkeur aangepakt via samenwerking. (n=344)	51	46	1	0	2
Houding t.a.v. samenwerking onder respondenten die het Protocol <i>niet</i> kennen					
Ik ben van mening dat er reeds lange tijd een sterke nood bestaat aan een grotere informatiedeling tussen justitie en hulpverlening in zaken van kindermishandeling. (n=83)	32	55	4	0	10
Het creëren van meer overlegmogelijkheden tussen justitie en hulpverlening zal in mijn eigen praktijk een meerwaarde brengen bij het omgaan met concrete zaken van kindermishandeling. (n=83)	30	43	6	0	21

Websurvey - vorming

De informatie aangeboden op/in	werd op een toegankelijke manier gepresenteerd (% 'aangekruist')	heeft me inhoudelijk veel bijgebracht (% 'aangekruist')	is relevant voor de praktijk (% 'aangekruist')
de kick-off (n=59)	92	73	85
de vorming (n=70)	94	87	89
het draaiboek (n=137)	92	86	96

- Nog enkele ‘aandachtspunten’

Websurvey - informatie aan cliënt

Informatie aan de cliënt		%
Heeft u aan uw cliënt gecommuniceerd dat u het Protocol van Moed zou gebruiken? (N=79)	Ja, ik bracht de cliënt op de hoogte van alle relevante informatie	53.2
	Ja, maar ik gaf de cliënt slechts een deel van de informatie	19.0
	Neen, ik bracht de cliënt niet op de hoogte	27.8
Wat waren uw redenen om de cliënt niet, of slechts gedeeltelijk, te informeren? (N=37)	Ik wist niet dat ik de cliënt hiervan op de hoogte moest brengen	10.8
	Het was me onduidelijk welke informatie ik kon doorgeven	8.1
	Door de cliënt te informeren, zou de veiligheid van het kind in het gedrang komen	35.1
	Er werd afgesproken dat een andere partner uit het Protocol van Moed de cliënt op de hoogte zou stellen	16.2
	Andere reden	29.7
Was het voor u duidelijk welke informatie u wel, en welke informatie u niet aan de cliënt kon of mocht communiceren? (N=79)	Dit was heel duidelijk	26.6
	Dit was vrij duidelijk	45.6
	Dit was eerder onduidelijk	15.2
	Dit was zeer onduidelijk	0
	Geen mening	12.7
Op welk moment bracht u de cliënt ervan op de hoogte dat u het Protocol van Moed zou gebruiken/gebruikt had?	Ik lichtte de cliënt in alvorens ik van het Protocol van Moed gebruik maakte en bracht de cliënt achteraf ook op de hoogte van de resultaten	61.4
	Ik lichtte de cliënt in alvorens van het Protocol van Moed gebruik te maken, maar koppelde daarna niet terug	22.8
	Ik bracht de cliënt op de hoogte na het gebruik van het Protocol van Moed	12.3

Websurvey – ondersteuning

Ondersteuning bij het Protocol van Moed (N=261)	Helemaal akkoord (%)	Akkoord (%)	Niet akkoord (%)	Helemaal niet akkoord (%)	Geen mening (%)
Mijn organisatie (collega's, management, raad van bestuur) staat achter het Protocol van Moed.	44.8	49.8	.8	.4	4.2
Ik beschik over voldoende kennis over de werking en het gebruik van het Protocol van Moed.	16.5	44.4	34.5	1.5	3.1
Het is mij voldoende duidelijk waar/bij wie ik terecht kan met vragen of opmerkingen over het Protocol van Moed.	21.1	42.9	32.2	2.7	1.1

Het Protocol van Moed versus andere samenwerkingsinitiatieven tussen politie, justitie en hulpverlening	Helemaal akkoord (%)	Akkoord (%)	Niet akkoord (%)	Helemaal niet akkoord (%)	Geen mening (%)
'Het verschil tussen het Protocol van Moed en andere initiatieven tot samenwerking tussen hulpverlening en justitie/politie (bv. het CO3-project) is mij voldoende duidelijk'. (N=261)	8.4	24.1	51.3	5.7	10.3

Websurvey - feedback

- **Verlies controle:** *“bepaalde acties die door justitie werden genomen werden niet aan onze ervaring met dit gezin getoetst en was volgens ons niet helpend”, “gezin verdwijnt bij ons uit beeld en wij weten niet wat er verder aan het gebeuren is”, “soms beantwoordt de uiteindelijke aanpak niet aan de verwachtingen van alle betrokken partijen aan de samenwerking”, “verdwijnen cliënt, geen opvolging meer actuele situatie”*

Houding t.a.v. casusgebonden overleg		%
Zijn er ook negatieve aspecten aan het overleg?	Door het overleg was mijn vertrouwensrelatie met de cliënt geschonden	3.8
	Het overleg gaf me het gevoel geen controle meer te hebben over de zaak	11.5
	Achteraf bekeken vind ik dat ik op het overleg te veel informatie heb gegeven over de zaak, waardoor ik het gevoel heb het vertrouwen van mijn cliënt te beschamen	0
	Andere	17.3

- **Gebrek aan feedback**

“er is achteraf geen terugkoppeling gebeurd over hoe het met de cliënten verder is gelopen en wat onze rol nog kon zijn”, “Na doorgeven aan parket, wordt hulpverleningsrelatie met cliënt beëindigd. Op dat vlak is er dus geen continuïteit.”

Websurvey – Rol van politie

- Rol van politie
 - Niet duidelijk in draaiboek
 - Opmerkingen over weerstand in websurvey: *“hulpverleners melden feiten (protocol van moed) via formulier aan parket. Parket geeft opdracht aan politie voor nader onderzoek naar feiten. Wanneer politie contact opneemt met melder (hulpverlener) voor meer info, verschuilen de hulpverleners zich alweer achter het beroepsgeheim, en weigeren doorgaans medewerking. Frustrerend voor politiediensten!”*

Observaties van casusgebonden overleg met telefonische terugkoppeling

■ Doel:

- Kwaliteitsvolle samenwerking nagaan
 - in het theoretisch kader wordt vooropgesteld dat groepen waarvan de samenwerking vlot verloopt, ook tot betere besluitvorming en actie zullen komen
- Structuur besluitvorming nagaan
 - in het theoretisch kader wordt vooropgesteld dat een consistent groepsbesluitvormingsproces gebaseerd moet zijn op een vast te volgen structuur
- Uitkomst overleg nagaan
 - een ‘goede’ beslissing = gedragen door alle deelnemers aan het besluitvormingsproces
 - in welke mate wordt door het overleg de vooropgestelde doelstelling - nl. een betere inschatting of melding nodig is dan wel of het dossier in de vrijwillige hulpverlening moet worden opgenomen – bereikt?

Casusgebonden overleg

■ Zeer kwaliteitsvolle samenwerking:

– Vertrouwen

“Er werd met veel respect gehandeld in de groep, D ervoer dit als zeer fijn. D stelt dat je je kwetsbaar kan opstellen, en dat je eigen functioneren niet in vraag wordt gesteld. Dat vond D ook wel belangrijk: je wordt niet aangesproken op de zaken die je misschien wel had moeten doen of die je verkeerd hebt gedaan”

– Communicatie

“Je kreeg de tijd om te spreken, er werd niet geïntervenieerd, en er werden ook gerichte bijvragen gesteld als zaken niet zo duidelijk waren”
“Wel had B meer bespreking en overleg verwacht, dat dit niet echt gebeurde, ervoer ze eerder als negatief. In die zin stemde het overleg niet overeen met wat ze verwacht had (ze had verwacht dat er wat meer mensen zouden meedenken en mee reageren op de situatie)”

– Leiderschap

“Maar op zich is het wel goed verlopen, de voorzitter heeft het goed gestuurd en ook nog eens gevraagd ‘is dit de definitieve visie van dit platform?’ en ‘ziet iedereen het zo, of zijn er toch nog bemerkingen?’

– Engagement

“G juicht dit dus alleen maar toe: hoe meer platformen er zijn waarop de mensen al eens de koppen bij elkaar kunnen steken, hoe meer er vermeden wordt dat het een individueel traject wordt van één hulpverlener, die toch ook maar één kijk heeft op een gezin”

– Macht en zeggenschap

“B geeft aan dat er wel duidelijk een verschil bestaat: de mensen van het parket hebben wel een andere positie, hun positie is wel bepalender (sic.), volgens B. Je voelt dat verschil in positie ook wel aan. Maar B voelde zich zeker niet minderwaardig, ze voelde zich door de andere deelnemers zeker erkend als een gelijkwaardige partner”

– Gemeenschappelijke doelen

“Het welzijn van het kind was de prioriteit, F had sterk het gevoel dat iedereen daar wel mee achter stond”

Casusgebonden overleg

- Besluitvorming: eerder ‘vrije brainstorm’ dan gestructureerde uitwisseling
 - Bv. soms aandacht voor positieve elementen, soms niet
 - Bv. soms discussie informatie cliënt, soms niet
 - Voordeel: veel ‘creatieve’ keuze-alternatieven
 - Nadeel
 - Arbitrair karakter
 - Invloed van aanwezige personen

Casusgebonden overleg

■ Uitkomst

- Meerderheid gedragen
- Betere inschatting van de zaak

“[Hulpverlener vroeg deze casus aan uit bezorgdheid over het feit dat nieuwe vriend van moeder na gevangenisverblijf bij moeder en kinderen zou intrekken. Hulpverlener heeft vermoeden dat het om pedofilie gaat, moeder geeft geen informatie]: Het parket heeft doorslaggevende informatie. De persoon in kwestie is veroordeeld voor ernstige zedenfeiten, en er loopt intussen nog een nieuw onderzoek tegen hem, ook voor zedenfeiten”

- Ook indien geen informatie, meerwaarde:

■ Delen van expertise

“Het parket heeft geen informatie over het gezin, maar doordat de hele groep ervan overtuigd is dat het een ernstige situatie is, krijgt de aanvrager ‘back-up’ voor haar vermoedens” “Tijdens de informatieronde wordt gebruik gemaakt van de expertise van IS: zij geeft aan dat de zogenaamd ‘vervalste’ voorschriften toch wel echt kunnen zijn”

■ Delen van verantwoordelijkheid

“J vindt het een belangrijke meerwaarde dat het ‘gedeeld’ wordt. Er komen soms zware dingen naar boven, gaande van misbruik, verwaarlozing... en vaak zit je daar bijna op je eentje mee, aldus J. Het feit dat je dit op het Protocol kan delen en dat het nu ook door anderen gedragen wordt, en dat je weet dat er nu toch echt dingen aan het gebeuren zijn, dat vindt J een zeer grote meerwaarde. Dit vindt J heel belangrijk”

Focusgroepgesprekken

■ Doel

- Uitdiepen bevindingen van websurvey & observaties met telefonische terugkoppeling
- Formuleren van verklaringen en aanbevelingen
- ≠ houding van respondenten nagaan!

■ Werkwijze

- Rekrutering via websurvey
- 1 focusgroep met ‘vast team’ van casusgebonden overleg (‘insiders’ perspectief)
- 2 focusgroepen met hulpverleners (homogeniteit)
- Gebruik van vaste leidraad: bevindingen uit vorige luiken

Focusgroepen

- Informatie aan cliënt
- Ondersteuning
- Verlies controle
- Rol van politie

Focusgroepen

- Informatie aan cliënt
 - Schroom, angst
 - Strategieën
- Meer ondersteuning
 - Duidelijk aanspreekpunt per organisatie
 - Duidelijk algemeen aanspreekpunt
 - Vorming!

Focusgroepen

- Verlies van controle
 - Argumenten voor feedback
 - Voorstel tot gerichte feedback: ‘need to know’
- Rol politie
 - Duidelijkheid scheppen
 - Draaiboek aanpassen

Conclusie empirisch luik

■ Algemeen

- Betrokkenen staan sterk achter project 'Protocol van Moed'
- Aandachtspunten inzake uitwerking
- Beperkte context
 - Mogelijk verschillende resultaten in andere gerechtelijke arrondissementen

Juridische evaluatie: beroepsgeheim

Beroepsgeheim – Inleiding (1)

■ Begrip

- Geen wettelijke definitie
- Strafrechtelijke component: artikel 458 Sw.

Verbod voor alle personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, deze bekend te maken buiten het geval waarin zij worden opgeroepen in rechte te getuigen en buiten het geval waarin de wet hen verplicht deze bekend te maken.

- Bewijsrechtelijke component: artikel 929 Ger.W.

Wettige reden om te weigeren in rechte te getuigen. Bij uitbreiding wordt elk bewijs dat gedekt is door het beroepsgeheim, uit de debatten geweerd.

Beroepsgeheim – Inleiding (2)

- Oorsprong
 - Frankrijk
 - Colloque singulier tussen arts en (onmondige en onwetende) patiënt
- Evoluerende context
 - Van colloque singulier
 - Naar gelijktijdige en opeenvolgende ‘multiple relations’ in en tussen hulpverleningsnetwerken en cliënten(contexten)
 - Elke relatie brengt eigen loyaliteit mee: “Ja, maar...”

Beroepsgeheim – Inleiding (3)

- Twee belangen en twee visies
 - Privaat belang van de cliënt
 - Functionele benadering
 - Algemeen belang
 - Vertrouwen in beroep & maatschappelijk belang
 - Absolute benadering
 - Niet onverenigbaar
 - Overwicht functionele benadering

Heb ik een beroepsgeheim ?

Ik ben geneesheer, heelkundige, officier van gezondheid, apotheker of vroedvrouw.

Ik ben door mijn beroep of staat een **noodzakelijk vertrouwensfiguur**

Volgens een **bijzondere wet** heb ik een beroepsgeheim

Ik handel **niet** binnen een **mandaat**

Is het een geheim?

Ik bezit **uit de aard** van mijn beroep of omdat het mij is **toevertrouwd** informatie die **niet bedoeld is om openbaar** te maken.

Heb ik mijn beroepsgeheim geschonden?

Ik maakte **met opzet** (willens en wetens) een geheim **bekend** aan om het even welke **derde**

Ik ben strafrechtelijk, tuchtrechtelijk en arbeidsrechtelijk vervolgbaar en het geheim is als bewijs ontoelaatbaar
TENZIJ...

Ik spreekplicht heb

Wettelijke verplichting

Schuldig verzuim

Ik spreekrecht heb

Getuigenis in rechte

Eigen verdediging

Wettelijk meldrecht

Nood-toestand

Client slachtoffer

Gedeeld en gezamenlijk beroepsgeheim

Toestemming client

Heb ik een beroepsgeheim?

Is het een geheim?

Heb ik mijn beroepsgeheim geschonden?

Val ik onder één van de uitzonderingen?

Beroepsgeheim - Uitzonderingen

- Noodsituaties
 - Noodtoestand
 - Schuldig hulpverzuim (art. 422*bis* Sw.)
 - Art. 458*bis* Sw.

Beroepsgeheim - Uitzonderingen

■ Noodtoestand

- = Rechtvaardigingsgrond: strafbaar karakter van het feit verdwijnt
- Doorbreken van beroepsgeheim is noodzakelijk, en enige mogelijkheid, omwille van een ernstig en dreigend gevaar voor een hoger te beschermen belang
- Bescherming van fysieke of seksuele integriteit (bv. leven) hoger belang dan beroepsgeheim

Beroepsgeheim - Uitzonderingen

- Schuldig hulpverzuim – art. 422*bis* Sw.
 - Feitelijke toestand van groot gevaar
 - bv. dreiging van een ernstige aanslag op fysieke of psychische integriteit, vrijheid of eerbaarheid
 - Kan helpen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of anderen
 - Hulp verlenen of verschaffen (eventueel door tussenkomst derden)
 - Strafverzwaring wanneer de persoon die in gevaar is een minderjarige of kwetsbare persoon is
 - Mogelijke conflictsituatie
 - Beroep op derdenhulp => vrijgeven informatie met geheim karakter aan derde
 - Afweging : afwenden groot gevaar versus respecteren geheimhoudingsplicht

Beroepsgeheim - Uitzonderingen

■ Art. 458*bis* Sw.

- Meldingsrecht van bepaalde misdrijven
 - O.a. mishandeling, misbruik, verwaarlozing...
- Gepleegd op minderjarige of kwetsbaar persoon
 - Geen louter preventieve melding
 - Minderjarig of kwetsbaar op moment misdrijf
- Waarvan de geheimplichtige kennis heeft
 - Ook wanneer hij door de dader of een derde op de hoogte is gebracht

Beroepsgeheim - Uitzonderingen

- Bestaan ernstig of dreigend gevaar voor fysieke of psychische integriteit slachtoffer of aanwijzingen van een gewichtig en reëel gevaar voor integriteit andere minderjarigen of kwetsbare personen
- Onmogelijkheid adequate hulp te verlenen
 - Zelf of met hulp van anderen
 - Ook andere mogelijkheden, bv. verwittiging Vertrouwenscentrum Kindermishandeling / Équipes SOS Enfants
- Meldingsrecht bij procureur des Konings
 - Geen meldingsplicht

Beroepsgeheim - Uitzonderingen

- Gedeeld en gezamenlijk beroepsgeheim
 - Constructie van de rechtsleer
 - Doorgesijpeld in bepaalde wetgeving, rechtspraak en deontologische codes
 - Bv. voortzetting medische diagnose of behandeling
 - Geen te ruime interpretatie
 - Weegt op vertrouwensrelatie
 - Gevaar voor informatievervalsing (cf. kringverhaal)
 - Mogelijkheid, geen verplichting!

Beroepsgeheim - Uitzonderingen

- Gedeeld beroepsgeheim: strikte voorwaarden
 - Aan een door het beroepsgeheim gebonden persoon
 - Binnen dezelfde hulpverleningscontext
 - Betrokkenheid & finaliteit
 - Niet: tussen hulpverlener en politie
 - Niet: tussen vrijwillige en gerechtelijke jeugdbijstand
 - ? Tussen artsen en hulpverleners
 - Noodzakelijke gegevens
 - Need to know vs. nice to know
 - *Gezamenlijk beroepsgeheim (teamverband): “nuttige gegevens”*
 - In het belang van (de hulpverlening aan) de cliënt
 - Geïnformeerde cliënt
 - Verzetsmogelijkheid
 - Transparantie
 - Zowel structureel als individueel
 - Liefst via of in aanwezigheid van cliënt

Beroepsgeheim - Uitzonderingen

- ? Instemming cliënt
 - Opheffing beroepsgeheim?
 - Weinig erkenning in rechtspraak
 - Langzaam meer bijval in rechtsleer
 - Sijpelt door in wetgeving
 - Absolute vs. functionele benadering
 - Cliënten opnieuw macht geven over hun eigen verhaal, ter bevordering van authentieke hulpverlening
 - Beroepsgeheim niet van zijn doel afwenden (paternalisme)
 - Voorafgaand, vrij, specifiek, geïnformeerd en uitdrukkelijk
 - Verkrijgen instemming in gedwongen of aanklappende context: delicaat, maar niet onmogelijk
 - Verkrijgen van instemming bij wilsonbekwame cliënten?
 - Geen spreekplicht voor de hulpverlener
 - Bij voorkeur informatiedoorstroming via of in aanwezigheid van cliënt

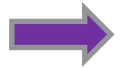
Juridische evaluatie Protocol van Moed

- Melding: artikel 458*bis* Sw. en noodtoestand
- Casusgebonden overleg
 - Hulpverleners kunnen informatie delen met hulpverleners
 - mits toestemming van cliënt
 - op basis van gedeeld beroepsgeheim
 - Hulpverleners kunnen informatie delen met parket
 - mits toestemming van cliënt
 - op basis van artikel 458*bis* Sw. (enkel info die ook gemeld zou worden)
 - op basis van noodtoestand (enkel info om veiligheid kind te vrijwaren)
 - Parket kan informatie delen met hulpverleners
 - enkel bij noodtoestand

Juridische evaluatie Protocol van Moed

- Risicotaxatie
 - Schending van geheim van onderzoek
 - Beroep op artikel 458*bis* Sw. en noodtoestand in theorie, maar meestal niet in praktijk, mogelijk
- Antwoorden op vraag van parket door hulpverlener
 - Mits toestemming cliënt
 - Beroep op artikel 458*bis* Sw. en noodtoestand in theorie, maar meestal niet in praktijk, mogelijk
 - ‘Beperkte feedback’ mogelijk voor medewerkers CBJ
 - IJH 2.0: ‘beperkte feedback’ mogelijk voor medewerkers OCJ en VK

Juridische evaluatie Protocol van Moed

Aanbeveling: creëren van wettelijke
rechtvaardigingsgrond

Vooral inzake risicotaxatie en vragen van parket

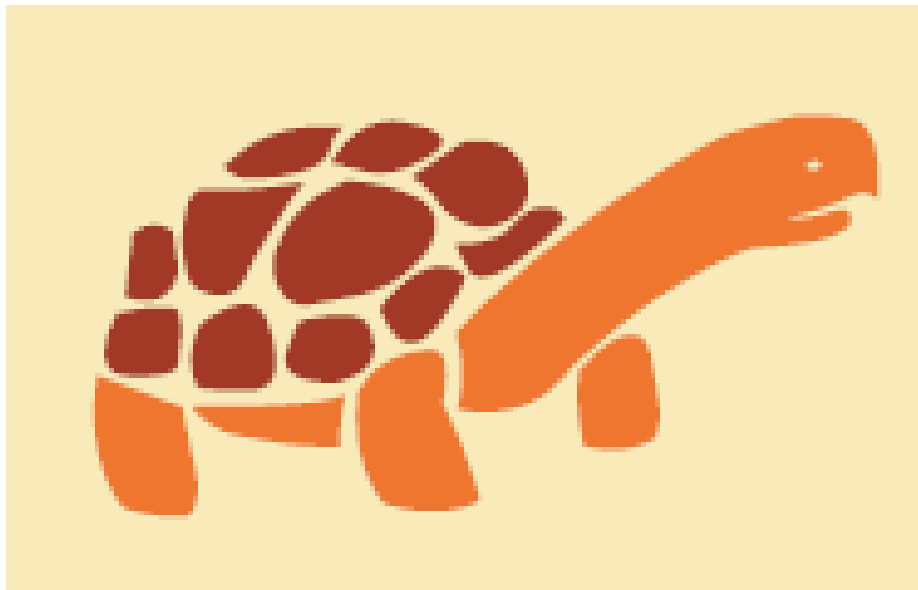
- Grondige maatschappelijke reflectie noodzakelijk
 - Betrekken van belanghebbenden
 - Geen ‘verwettelijking’ van Antwerpse praktijk
- Aandacht voor bevoegdheidsrechtelijke kwesties
 - Samenwerkingsakkoord?
 - Beroep op ‘impliciete bevoegdheden’?

Waar staan we nu?

- Protocol van Moed = gestopt
- CO3-project
- Expertengroep 'Cliëntgebonden overleg welzijn – politie – justitie' (Departement WVG)
 - April tot september 2014
 - Beleidsadvies september 2014: ontwikkeling 3 instrumenten
 - Risico-inschatting 'plus'
 - Casusoverleg 'plus'
 - Casuscoördinatie 'plus'
- Regeerakkoord / Beleidsnota

Meer informatie?

- H. Op de Beeck, J. Put, A. Tans, S. Pleysier en K. Hermans, *Samen werken tegen kindermishandeling – Het Protocol van Moed en de grenzen van het beroepsgeheim*, Leuven, LannooCampus, 2014, 326 p. (www.lannoo-campus.be/samen-werken-tegen-kindermishandeling)
- H. Op de Beeck en J. Put, “Samen streven naar meer veiligheid voor kinderen in situaties van kindermishandeling. De rol van kwaliteitsvolle samenwerking in het casusgebonden overleg van het ‘Protocol van Moed’ ”, *Tijdschrift voor Jeugd en Kinderrechten* 2014(2), 164-188.
- Theoretisch kader, draaiboek en samenvatting van het onderzoeksrapport op www.law.kuleuven.be/linc/onderzoek/onderzoekprotocolmoed.html
- E. Roevens en I. Aertsens, *Onderzoek naar de effecten van ketensamenwerking binnen het CO3-project*, Leuven, LINC, 2013, 110 p., www.law.kuleuven.be/linc/onderzoek/onderzoekintrafamiliaalgeweld.pdf
- I. Van der Straete en J. Put, *Beroepsgeheim en hulpverlening*, Brugge, die Keure, 2005, 267 p.
- B. Hubeau, J. Mertens, J. Put, R. Roose, K. Stas en F. Vander Laenen (eds.), *Omgaan met beroepsgeheim*, Cahier Welzijnsgids, Mechelen, Kluwer, 2013, 173 p.
- A. Tans en J. Put, *Het beroepsgeheim uitgehold? Een versoepeld meldrecht voor geheimplichtigen*, Leuven, SWVG, 2013, 40 p., www.law.kuleuven.be/isr/onlinepublicaties.html
- www.domusmedica.be/documentatie/richtlijnen/overzicht/kindermishandeling.html

Bedankt!